

Renovera järnspisar och kaminer

Gamla järnspisar och kaminer kan se ut att vara i väldigt dåligt skick, men går oftast att rädda. Vanliga problem är att de är rostiga, behöver ny spislera över ugnstaket och kanske har uttjänta brännjärn och roster. Dessa problem är ganska lättare att åtgärda. Om hällen eller spisfronten har spruckit illa blir det däremot svårare att laga spisen eftersom man då behöver hitta en ersättningsdel, antingen en gammal från en annan spis, alternativt en ny tillverkad vilket finns till några modeller. Det går också laga den genom att svetsa. Viktigt att tänka på är att spisen är av gjutjärn och det är en konst att kunna svetsa just gjutjärn. Hus till Hus har den kompetensen.

Skador på järnspisar och kaminer kan till viss del undvikas. Bästa sättet är att använda dem och elda ofta. Om de inte används blir luften i skorstenen kall och fuktig, vilket leder till att spisen eller kaminen rostar. Lika viktigt som att elda ofta är att elda med måtta. Ifall ny ved hela tiden matas på riskerar järnet att spricka av de höga temperaturerna, det är därför bra att låta veden brinna färdigt innan man lägger in mer.

Så här renoveras en järnspis

– steg för steg:

- Föst monteras spisen isär. Detta göra man genom att lossa på de fyra muttrar och dragstänger som håller ihop spisen i hörnen.

- Sedan används en stålborste för att borsta bort all ytlig rost, både utvändigt och invändigt.
- Spisen monteras ihop igen och skarvarna tätas med pannkitt.
- Eventuellt kan spisen också blästras, men om man vill behålla patinan och den gamla charmen så är det bäst att låta bli, eftersom blästring gör att spisen ser nästan ny ut.
- Brännjärn och roster är delar som ska bytas ut om de har spruckit eller blivit utslitna.
- Ugnstaket är inte av gjutjärn utan av plåt och kan därför lätt brännas sönder. Ett lager lera med iblandade metallspån över ugnstaket skyddar taket från att spricka, samtidigt som värmen i ugnen blir jämnare. Vid renovering brukar ett nytt lager lera behöva läggas på, det ska vara ungefär 15 mm tjockt. Det finns en färdig sats med lera och metallspån som kan köpas i byggnadsvårdsbutikerna och färghandeln i form av ett torrt pulver, som sedan rörs ut med vatten till en tjock gröt. När leran har torkat ska krympsprickor fyllas igen.
- Slutligen behandlas spisen med spissvärta. Denna finns bland annat på tub och kan strykas ut med en trasa.
- Som en sista finish borstas spisen med en mjuk borste, en skoborste eller liknande går bra.